

TRAJNOSTNI ENERGETSKO-PODNEBNI NAČRT GORENJSKE

Za: BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Kranj, Regionalna razvojna agencija Gorenjske

Izdelovalec: ENVIRODUAL, trajnostno okoljsko in energetske upravljanje, raziskave in izobraževanje, d.o.o.

Št. projekta: 036/2018

Datum izdelave: december 2018

Naziv projekta:

TRAJNOSTNI ENERGETSKO - PODNEBNI NAČRT GORENJSKE
III. DEL – AKCIJSKI NAČRT

Naročnik:

BSC, Poslovno podporni center, d.o.o., Kranj, Regionalna razvojna agencija Gorenjske
Cesta Staneta Žagarja 37, 4000 Kranj

Odgovorna oseba:
Rok Šimenc, direktor

Predstavniki naročnika:
Roko Padovac, vodja projektov

Izdelovalec:

Envirodual, trajnostno okoljsko in energetska upravljanje, raziskave in izobraževanje, d.o.o.
Tepanje 28 D, 3210 Slovenske Konjice

Št. projekta

038/2016

Datum izdelave:

december 2018

Vodja projekta:

Katarina Pogačnik, mag. varstva okolja in naravnih virov

Sodelavci na projektu:

Tilen Kosi, dipl. zn.; podipl. mag. ekon. in posl. ved
 Žiga Lampret, univ. dipl. inž. stroj.
 Nejc Sirk, univ. dipl. inž. stroj.
 Danijela Strle, mag. geog.
 Domen Svetlin. inž. kraj.arh.
 izr. prof. dr. Matej Ogrin, Danijela Strle, mag. geog. – ukrepi s področja prometa
 Jernej Stritih, univ. dipl. ing. gozd., Matjaž Harmel, univ. dipl. ing. gozd. – ukrepi s področja gozdarstva
 Jana Apih – dipl. etn. kult. antr., doc. dr. Dejan Cigale, Domen Svetlin inž. kraj.arh., Danijela Strle, mag. geog. – ukrepi s področja turizma

KAZALO VSEBINE

1	AKCIJSKI NAČRT	4
1.1	BLAŽITVENI UKREPI – (B).....	4
1.1.1	ZAGOTAVLJANJE UČINKOVITEGA DELOVANJA	4
1.1.2	JAVNA INFRASTRUKTURA	11
1.1.3	STANOVANJSKI SEKTOR	15
1.1.4	JAVNA RAZSVETLJAVA.....	16
1.1.5	ZAGOTAVLJANJE ENERGETSKE SAMOZADOSTNOSTI.....	17
1.1.6	KAKOVOST ZRAKA	25
1.1.7	PROMET	29
1.1.8	TURIZEM.....	36
1.2	PRILAGODITVENI UKREPI – (P)	43
1.2.1	GOZDARSTVO.....	43
1.2.2	PROMET	46
1.2.3	TURIZEM.....	52

1 AKCIJSKI NAČRT

1.1 BLAŽITVENI UKREPI – (B)

1.1.1 ZAGOTAVLJANJE UČINKOVITEGA DELOVANJA

Št. ukrepa	B-A. 1.
Ime ukrepa	Ustanovljeni/dodeljeni organizacijski in usklajevalni organi
Kratek opis ukrepa	Za izvajanje pobude Konvencije županov se morata opredeliti usklajevalni in organizacijski organ. Njegov namen je: • zagotavljanje in izvajanje učinkovite organizacijske oblike za izvedbo TEPN Gorenjske, • aktivna udeležba, koordinacija in seznanitev z izvajanjem energetske - podnebnih ukrepov, predvidenih z načrtom, in drugih, • ustrezno usmerjanje, obravnava in vključevanje novih vsebin/sektorjev (npr. industrija, kmetijstvo, odpadki, itd.). • spremljanje izvajanja/učinkov načrta - vrednotenje, • podajanje predlogov za pripravo skupnih dokumentov, smernic, strokovnih podlag, • podajanje predlogov za nove interdisciplinarne razvojno - raziskovalne projekte na področju vsebin TEPN, • nadzor nad pripravo poročil o napredku TER DRUGIH gradiv, potrebnih za poročanje na občinskih svetih in Konvenciji županov, • nadzor nad izvajanjem informativno-obveščevalnih aktivnosti. Aktivnosti: • imenovanje usklajevalnega in organizacijskega organa na svetu regije, • opredelitev strukture financiranja za delovanje usklajevalnega in organizacijskega organa, • opredelitev statuta za delovanje usklajevalnega in organizacijskega organa.
Področje ukrepanja	celovito energetske/podnebno upravljanje
Instrument politike	upravljanje z energijo
Izvor ukrepa	nacionalni/regionalni organ
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Svet Gorenjske regije
Začetek ukrepa	2019
Zaključek ukrepa	2030
Skupaj z DDV	50.000 EUR/leto

Št. ukrepa			B-A. 1.
Ime ukrepa			Ustanovljeni/dodeljeni organizacijski in usklajevalni organi
Ocena stroškov (€)	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	100 %
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	odvisno od razpisa (za čas trajanja financiranja)
	privatni viri		/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		neposredni
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		neposredni
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		neposredni
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa			• doseganje kazalnikov zmanjšanja emisij CO₂ • doseganje kazalnikov znotraj posameznega ukrepa • vzpostavljena strateška partnerstva-izvedba interdisciplinarnih projektov na pobudo organa

Št. ukrepa		B-A. 2.
Ime ukrepa		Informiranje in ozaveščanje ciljnih javnosti
Kratek opis ukrepa		Namen aktivnosti je povečati angažiranost ljudi - ključni dejavnik uspeha za doseganje zastavljenih ciljev TEPN Gorenjske. Urbanizirana območja so med največjimi povzročitelji toplogrednih plinov na svetu ter tako tudi glavni igralci v boju proti podnebnim spremembam. Doseganje sprememb in dolgoročnih prilagoditev znotraj ciljnih skupin, je zato ključnega pomena (npr. aktivno vključevanje na trgu energije, oblikovanje zadrug, itd.) • <u>Izdelava CGP</u> Vključuje oblikovanje osnovnih grafičnih elementov z vsemi standardi ter preverjanje elementov na nekaterih osnovnih aplikacijah. • <u>Izdelava KOMUNIKACIJSKE STRATEGIJE</u> - popis komunikacijskih kanalov, aktivnosti in ciljnih skupin; - priprava celovite komunikacijske strategije, ki vključuje vse komunikacijske kanale oz. stične točke s ciljnim javnostmi: oglaševanje, promocijski materiali, dogodki, spletni nastop, družbena omrežja, odnosi z javnostmi - PR, ...) • <u>Izdelava KOMUNIKACIJSKEGA NAČRTA</u> Na podlagi komunikacijske strategije in opredeljenih smernic se pripravi komunikacijski načrt, ki vsebuje: - vsebinsko in kreativno zasnovo nosilne komunikacijske kampanje (osnovna zgodba ter njene aplikacije na različne

Št. ukrepa		B-A. 2.	
Ime ukrepa		Informiranje in ozaveščanje ciljnih javnosti	
		kanale in aktivnosti) – na ravni TEPN kot celote in na ravni posamezne aktivnosti: - priprava komunikacijskih materialov: • content marketing: urednikovanje in redakcija obstoječih materialov ter priprava (pisanje) novih vsebin), • zasnova in izvedba oglasov ter promocijskih materialov, • zasnova in izvedba spletnega mesta ter materialov za uspešen spletni nastop /digital (spletno mesto, spletno oglaševanje in družbena omrežja), • zasnova in izvedba dogodkov, • zasnova in izvedba aktivnosti z mediji.	
Področje ukrepanja		celovito energetska/podnebno upravljanje	
Instrument politike		upravljanje z energijo	
Izvor ukrepa		nacionalni/regionalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Kranj	
Začetek ukrepa		2020	
Zaključek ukrepa		2030	
Ocena stroškov (€)	Skupaj z DDV		25.000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	100 %
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	odvisno od razpisa (za čas trajanja financiranja)
	privatni viri		/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		neposredni
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		neposredni
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		neposredni
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		• izdelan priročnik celostna grafična podoba znamke, s pravili uporabe in osnovnimi aplikacijami • celovita komunikacijska strategija, ki opredeljuje smernice za komuniciranje o TEPN Gorenjske • komunikacijski načrt, ki za dogovorjeno časovno obdobje opredeljuje vse komunikacijske aktivnosti TEPN Gorenjske ter cilje, ki jih "znamka" želi doseči z izbranimi komunikacijskimi aktivnostmi za TEPN kot celoto in posamezno aktivnost znotraj "TEPN Gorenjske" • opredeljeni cilji ter natančno začrtani časovni in finančni okvirji komunikacijskih aktivnosti za TEPN kot celoto in posamezno aktivnost znotraj "TEPN Gorenjske"	

Št. ukrepa	B-A. 3.		
Ime ukrepa	Vzpostavitev regionalnega celostnega informacijskega energetske/podnebnega sistema (CIEPs)		
Kratek opis ukrepa	CIEPS je namenjen spodbujanju izvedbe ukrepov znotraj TEPN na podlagi digitalizacije energetske-podnebnih vsebin. Omogoča jasno identifikacijo in krepitev potencialov občin, možnosti za investiranje, povezovanje in mobilizacijo sinergij med mesti, skupnostmi, podjetij, raziskavami in naložbami, ki predstavljajo sestavni del prehoda v pametne, trajnostne, vključujoče in rastoče lokalne skupnosti/regije. Celostni informacijski energetske/podnebni sistem je namenjen tudi informatiziranosti in motiviranju prebivalcev, organizacij, ki delujejo na področju energetike in podnebnih sprememb, izobraževalno-raziskovalnim organizacijam in zainteresiranim investitorjem. Regija bo z vzpostavitvijo sistema postala odgovorni načrtovalec, porabnik, investitorji, motivator ali pa proizvajalec in dobavitelj energije. V svoji najbolj osnovni obliki CIEPs predstavlja digitalizacijo energetske-podnebnega načrtovanja, ki pa zaradi naprednih funkcionalnosti občutno presega okvire trenutnih praks. Prikazuje prostorski kontekst mesta, prikazuje podnebni kontekst mesta, prikazuje potenciale za lokalno proizvodnjo energije, prikazuje potenciale obnovljivih virov energije, omogoča spremljanje učinkov implementacije ukrepov učinkovite rabe energije, omogoča družbeno vključenost in mreženje. Regiji bo z vzpostavljenim informacijsko-energetsko/podnebnim sistemom omogočena on-line izdelava energetske bilance, aktivno izvajanje načrta ukrepov z večjim vključevanjem zainteresiranih strani, spremljanje KPI. Nekatere izmed funkcionalnih lastnosti, ki jih CIEPs omogoča, so celovitost, transparentnost, ažurnost, primerjava, avtomatizacija.		
Področje ukrepanja	celovito energetske/podnebno upravljanje		
Instrument politike	upravljanje z energijo		
Izvor ukrepa	nacionalni/regionalni organ		
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Kranj		
Začetek ukrepa	2020		
Zaključek ukrepa	2030		
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV	120.000 EUR (vzpostavitev)	
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	odvisno od razpisa

Št. ukrepa			B-A. 3.
Ime ukrepa			Vzpostavitev regionalnega celostnega informacijskega energetske/podnebnega sistema (CIEPs)
	nacionalni skladi in programi		odvisno od razpisa
	EU skladi in programi		odvisno od razpisa
	privatni viri		/
Ocene v letu 2030	prihranki energije (MWh/leto)		neposredni
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		neposredni
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		neposredni
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa			• št. obiskovalcev spletne strani • št. podanih pobud/pisem o nameri za sodelovanje s strani zainteresiranih (investitorji, raziskovalno-razvojne organizacije, drugi subjekti)

Št. ukrepa			B-A. 4.
Ime ukrepa			Vzpostavitev centra obnovljivih virov energije, učinkovite rabe energije in podnebnih sprememb (nacionalna raven)
Kratek opis ukrepa			Oblikovanje izobraževalno -raziskovalnega programa, ki bo vzdrževal kompetenc ključnih akterjev relevantnih področij ter dvignil tehnična znanja za potrebe nadaljnega izobraževanja, novih investicij in splošne ozaveščenosti. Cilj je povezovanje ključnih deležnikov in njihova seznanitev s tehnološkimi možnostmi, ki izhajajo iz uporabe inovativnih tehnologij, materialov in metod dela. Center bo ustanovljen z namenom delovanja na nacionalni ravni. <u>Namen:</u> • zagotavljanje kontinuiranega znanja/kompetenc ključnih akterjev, • dvig tehničnega znanja učencev v osnovnih in srednjih šolah v Sloveniji, z namenom večje zainteresiranosti za nadaljevanje študija na s tem povezanih področjih, • seznanitev gospodarstva in gospodinjstev s tehničnimi in tehnološkimi možnostmi, ki izhajajo iz uporabe novih in inovativnih oblik, • vzpostavitev boljšega sodelovanja med industrijo in znanostjo na področju URE in OVE, podnebnih sprememb s pomočjo prepoznavanja potreb in iskanja rešitev, • omogočiti infrastrukturo in opremo za šolo obvezne kot ostale zainteresirane (gradbeništvo, arhitektura, strojništvo, elektrotehnika, varstvo okolja, vodenje projektov v energetske sektorju, itd.) za praktično delo.

Št. ukrepa		B-A. 4.	
Ime ukrepa		Vzpostavitev centra obnovljivih virov energije, učinkovite rabe energije in podnebnih sprememb (nacionalna raven)	
		Aktivnosti: • priprava projektne naloge, • identifikacija lokacije in zagotavljanje virov financiranja ter ustreznih strokovnih podlag za začetek delovanja Centra, • opremljanje stavbe Vzpostavitev centra obnovljivih virov energije, učinkovite rabe energije in podnebnih sprememb (nacionalna raven), • opredelitev statuta za upravljanje Centra, • izdelava kataloga usposabljanj, • izdelava načrta komunikacijskih in promocijskih dejavnosti. • vzpostavitev portala o naprednih tehnologijah. kot kataloga možnih rešitev (predstavitev tehnologij, sistemov, orodij, metodologije, platform in poslovnih modelov, ki prispevajo k nizkoogljičnosti (OVE, URE, hranilniki, cradle to cradle, itd.). Posebno pozornost nameniti: • zagotavljanju povezovanja ključnih deležniških skupin (ministrstva, raziskovalno razvojne, izobraževalne institucije, gospodarstvo, šolstvo). • oblikovanju programskih vsebin na način zagotavljanja samozadostnosti po zaključku financiranja.	
Področje ukrepanja		celovito energetska/podnebno upravljanje	
Instrument politike		upravljanje z energijo	
Izvor ukrepa		lokalni/nacionalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Svet Gorenjske regije/organizacijski-usklajevalni organ	
Začetek ukrepa		2020	
Zaključek ukrepa		2022	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		500.000 EUR - 1 mio EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	15-25 %
		nacionalni skladi in programi	odvisno od razpisa
		EU skladi in programi	odvisno od razpisa
	privatni viri		/
Ocene v letu 2030	prihranki energije (MWh/leto)		neposredni
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		neposredni
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		neposredni
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		• vzpostavljeni programi za sistematično vzdrževanje kompetenc ključnih deležnikov,	

Št. ukrepa	B-A. 4.
Ime ukrepa	Vzpostavitev centra obnovljivih virov energije, učinkovite rabe energije in podnebnih sprememb (nacionalna raven)
	• vzpostavljeni programi za sistematično izobraževanje učiteljev in učencev na temo obnovljivih virov energije, energetske učinkovitosti in podnebnih sprememb • število izvedenih praks študentov • število izvedenih usposabljanj za specializirane poklice • število razvitih inovacij • število izvedenih svetovanj za zagon novih podjetniških vlaganj oz. novoustanovljenih podjetij

Št. ukrepa	B-A. 5.
Ime ukrepa	Forum regijskih inovacij na področju energetike in podnebnih sprememb
Kratek opis ukrepa	Organiziranje srečanja v obliki izvedbe delavnic in izobraževanj s povezovanjem vlagateljev v okviru enkratnega večdnevnega dogodka na temo energetske podnebnih izzivov na Gorenjskem. Ciljne skupine bi bile fakultete, srednje in osnovne šole iz Slovenije in drugih držav EU. V sklopu delavnic se kot rezultat predstavijo ukrepi, ki predstavljajo inovacijo glede na prepoznane šibke točke ali potencialne na Gorenjskem (energetika, stanovanjske stavbe, javne stavbe, promet, javna razsvetljava oz. ukrepi s področja podnebnega blaženja in prilagajanja, krožno gospodarstvo itd.) V okviru foruma se bodo izvedle celodnevne predstavitve inovacij in izbor najustrežnejših. Najustrežnejše inovacije se bodo tudi nagradile. K sodelovanju se bo povabilo tudi potencialne investitorje, podjetja, ki se bodo lahko skupaj z inovatorji ter občino dogovorili o sodelovanju v obliki implementacije inovacije v posamezni lokalni skupnosti oz. več njih. Z izvedbo regijskega foruma želimo seznaniti mlade z izzivi trajnostnega razvoja, vzpostaviti sodelovanje med izobraževalnimi ustanovami, industrijo in lokalno upravo ter ponuditi priložnost implementaciji inovativnih idej na nivoju lokalne skupnosti.
Področje ukrepanja	celovito energetske/podnebno upravljanje
Instrument politike	izobraževanje in inovacije
Izvor ukrepa	nacionalni in lokalni organ
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Svet regije Gorenjske / BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Lokalna energetska agencija Gorenjske (LEAG).
Začetek ukrepa	2019

Št. ukrepa		B-A. 5.	
Ime ukrepa		Forum regijskih inovacij na področju energetike in podnebnih sprememb	
Zaključek ukrepa		2030	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		10.000 EUR /dogodek
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	85-100 %
		nacionalni skladi in programi	odvisno od razpisa
		EU skladi in programi	odvisno od razpisa
	privatni viri		sponzorstvo
Ocene v letu 2030	prihranki energije (MWh/leto)		neposredni
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		neposredni
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		neposredni
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		• število vzpostavljenih partnerstev • število implementiranih inovacij • število sodelujočih mladih inovatorjev • število sodelujočih investitorjev	

1.1.2 JAVNA INFRASTRUKTURA

Št. ukrepa		B-B. 1.	
Ime ukrepa		Energetska sanacija občinskih zgradb, opreme/zmogljivosti	
Kratek opis ukrepa		Analiziralo se je 219 javnih objektov. Glede na pogostost uporabe objektov, specifično porabo energije in stanje izolacije je prioriteta predvsem izvedba oziroma sanacija tistih objektov, ki imajo višje energijsko število oz. nad 100 kWh/m² in 500 m² ali pa se ogrevajo na fosilna goriva. Ukrepi predvideva za objekte, kjer se vrši raba ELKO popoln prehod na OVE ali skupne sisteme DO ali ZP. V regiji je bilo v programskem obdobju 2007-2013 celotno energetska saniranih 36 objektov. V programskem obdobju 2014-2020 se bo celovita energetska sanacija izvedla vsaj še v 22 javnih objektih Mestne občine Kranj, 2 objektih občine Bohinj, 1 objektu občine Tržič, 1 objektu Občine Jesenice, 1 objektu Občine Gorenja vas-Poljane. Število potencialnih objektov, ki ustrezajo zgornjim merilom: 66 objektov Aktivnosti: • integracija ključnih podatkov o občinskih zgradbah, opremi/zmogljivosti v CIEPs • evalvacija primernosti objektov,	

Št. ukrepa		B-B. 1.	
Ime ukrepa		Energetska sanacija občinskih zgradb, opreme/zmožljivosti	
		- izdelava skupnega investicijskega programa, - skupni regijski poziv promotorjem za JZP, - preučitev zainteresiranosti, - priprava skupne dokumentacije za pridobitev sredstev, - skupni nastop na razpisu, - pristop k izvedbi energetske sanacije.	
Področje ukrepanja		energetska sanacija	
Instrument politike		upravljanje z energijo	
Izvor ukrepa		lokalni/nacionalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Občine/energetski upravljavci posameznih občin v sodelovanju z Lokalno energetsko agencije Gorenjske (LEAG)	
Začetek ukrepa		2019	
Zaključek ukrepa		2030	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		odvisno od velikosti objekta in potrebnih ukrepov
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	15-50 %
		nacionalni skladi in programi	50-85 %
		EU skladi in programi	odvisno od razpisa
	privatni viri		javno zasebno partnerstvo
Ocene v letu 2030	prihranki energije (MWh/leto)		880,5 na leto oz. 24.654 v obdobju 28 let
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		4.508,7 MWh v obdobju 28 let
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		284,7 na leto oz. 6.833 v obdobju 28 let
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		0 % rabe ELKO - prihranki energije (MWh/leto) - površina energetske saniranih objektov (v m²) - povečanje deleža OVE (MWh/leto) - integracija in prikaz sloja v CIEPs	

Št. ukrepa		B-B. 2.	
Ime ukrepa		Sistemi daljinskega ogrevanja	
Kratek opis ukrepa		Aktivnosti: - širjenje obstoječih sistemov daljinskega ogrevanja, - vzpostavitev novih sistemov predvsem mikro sistemov DO na OVE (lesna biomasa, geotermalna energija, odvečna toplota,...), - povečanje učinkovitost sistemov daljinskega ogrevanja: - zamenjava dotrajanih toplovodnih (vročevodnih) cevi in zaporno regulacijskih elementov,	

Št. ukrepa		B-B. 2.	
Ime ukrepa		Sistemi daljinskega ogrevanja	
		- z uvedbo programskih orodij znižati temperaturo medija v dovodnem in povratnem vodu in izbiro optimalnih proizvodnih virov.	
Področje ukrepanja		energetska sanacija	
Instrument politike		povečanje energetske učinkovitosti	
Izvor ukrepa		lokalni/nacionalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		distributer toplote, energetski upravljavec, občine	
Začetek ukrepa		2018	
Zaključek ukrepa		2030	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		3.500.000 EUR ¹
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	15-30 %
		nacionalni skladi in programi	odvisno od razpisa
		EU skladi in programi	odvisno od razpisa
	privatni viri		Ostalo
Ocene v letu 2030	prihranki energije (MWh/leto)		2000 ² (le ukrepi za povečanje učinkovitosti)
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		-
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		13,2
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		- povečana energetska učinkovitost - temperatura medija v povratku	

Št. ukrepa		B-B. 3.	
Ime ukrepa		Povečanje učinkovitosti sistemov daljinskega ogrevanja – uvedba SPTE, TČ	
Kratek opis ukrepa		Uvedba SPTE in TČ v sistem DO	
Področje ukrepanja		vsi sektorji	
Instrument politike		povečanje energetske učinkovitosti	
Izvor ukrepa		nacionalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		distributer toplote, energetski upravljavec	
Začetek ukrepa		2019	
Zaključek ukrepa		2030	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		500.000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	/

¹ Le ukrepi v učinkovitost² sistemi Domplan d.d.

Št. ukrepa		B-B. 3.
Ime ukrepa		Povečanje učinkovitosti sistemov daljinskega ogrevanja – uvedba SPTE, TČ
Ocene v letu 2030	EU skladi in programi	30 %
	privatni viri	70 %
	prihranki energije (MWh/leto)	286 ³
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)	600
zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		1,8
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		delež toplote, proizvedene v SPTE v deležu celotne proizvedene toplote

Št. ukrepa			B-B. 4.
Ime ukrepa			Uvajanje hlajenja v sisteme daljinskega ogrevanja
Kratek opis ukrepa			V obstoječih sistemih, kjer je ekonomsko smotno. Izvedene so predhodne ocene smotrnosti, sledi izvedba: Aktivnosti: - idejna zasnova, projektiranje, - rekonstrukcija toplovodnega omrežja, cevi za hlajenje.
Področje ukrepanja			večstanovanjski in javni sektor
Instrument politike			povečanje energetske učinkovitosti
Izvor ukrepa			lokalni/nacionalni organ
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa			distributerji, energetski upravljavec
Začetek ukrepa			2020
Zaključek ukrepa			2030
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		500.000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	30 %
	privatni viri		70 %
Ocene v letu 2030	prihranki energije (MWh/leto)		500 ⁴
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		1500
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		472
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa			vzpostavljeni sistemi daljinskega hlajenja

³ Sistemi Domplan d.d.⁴ Sistemi Domplan d.d.

1.1.3 STANOVANJSKI SEKTOR

Št. ukrepa	B-C. 1.	
Ime ukrepa	Energetska sanacija večstanovanjskih stavb	
Kratek opis ukrepa	Na Gorenjskem je vse skupaj zavedeni 2880 večstanovanjskih stavb. 75 % večstanovanjskih stavb v MOK in 50 % večstanovanjskih stavb v Občini Tržič je v upravljanju podjetja Domplan. V obdobju 2013-2017 je bilo na Gorenjskem izvedenih 1005 ukrepov. Ocenjeno število ukrepov v energetske sanacije je 150 ukrepov letno.	
Področje ukrepanja	Energetska sanacija	
Instrument politike	upravljanje z energijo	
Izvor ukrepa	lokalni/nacionalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Lastniki objektov in energetski upravljavci/upravniki stavb/zunanji pogodbenik	
Začetek ukrepa	2019	
Zaključek ukrepa	2030	
Ocena stroškov (€)	Skupaj z DDV	4,6 mio EUR/letno
	lastna sredstva lokalnega organa	/
	nacionalni skladi in programi	da
	EU skladi in programi	da
	privatni viri	da
Ocene v letu 2030	prihranki energije (MWh/leto)	5.299 na leto oz. 148.369 v obdobju 28 let
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)	358 na leto oz. 10.031 v obdobju 28 let
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)	3.067 na leto oz. 85.868 v obdobju 28 let
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa	- prihranki energije (MWh/leto) - površina energetske saniranih objektov (v m²) - povečanje deleža OVE (MWh/leto)	

Št. ukrepa	B-C. 2.	
Ime ukrepa	Energetska sanacija stanovanjskih stavb	
Kratek opis ukrepa	Energetska sanacija stanovanjskih stavb (ne večstanovanjskih) predvideva izvedbo ukrepov na področju učinkovite rabe energije kot obnovljivih virov energije. Ocenjeno število ukrepov v energetske sanacije 170 ukrepov letno.	
Področje ukrepanja	energetska sanacija	
Instrument politike	upravljanje z energijo	
Izvor ukrepa	lokalni/nacionalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	lastniki objektov	
Začetek ukrepa	2019	
Zaključek ukrepa	2030	
	skupaj z DDV	6,3 mio EUR/leto

Št. ukrepa			B-C. 2.
Ime ukrepa			Energetska sanacija stanovanjskih stavb
Ocena stroškov (€)	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	V primeru oblikovanega ukrepa posamezne lokalne skupnosti za ta namen
		nacionalni skladi in programi	EKOSKLAD
		EU skladi in programi	/
	privatni viri		da
Ocene v letu 2030	prihranki energije (MWh/leto)		4.264 na leto oz. 119.388 v obdobju 28 let
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		8.036 na leto oz. 224.998 v obdobju 28 let
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		3.853 na leto oz. 107.878 v obdobju 28 let
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa			- prihranki energije (MWh/leto) - površina energetske saniranih objektov (v m²) - povečanje deleža OVE (MWh/leto)

1.1.4 JAVNA RAZSVETLJAVA

Št. ukrepa		B-D. 1.
Ime ukrepa		Energetska sanacija javne razsvetljave in uvedba dinamične razsvetljave
Kratek opis ukrepa		Vzpostavitev oz. nadgradnja obstoječih sistemov cestne razsvetljave s sistemi dinamične razsvetljave, s čimer je omogočeno prilagajanje osvetljenosti cestnih odsekov glede na dogajanje v okolju (uporaba cest s strani deležnikov v prometu). Z ukrepom bodo doseženi pozitivni učinki s stališča rabe energije kot tudi stroškov za električno energijo in vzdrževalnih stroškov delovanja sistema. Pozitivni učinki so pričakovani tudi s stališča zmanjševanja svetlobnega onesnaževanja okolja. Aktivnosti: - analiza obstoječih sistemov javne razsvetljave in določitev sistemov javne razsvetljave, ki so potrebna energetske sanacije, - postopno uvajanje energijsko učinkovitih sistemov javne razsvetljave, ki omogočajo implementacijo sistemov dinamične razsvetljave, - integracija ključnih podatkov o sistemih javne razsvetljave v CIEPs.
Področje ukrepanja		energetsko učinkovita razsvetljava
Instrument politike		upravljanje z energijo
Izvor ukrepa		lokalni organ
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		koncesionar/občine
Začetek ukrepa		2020

Št. ukrepa		B-D. 1.	
Ime ukrepa		Energetska sanacija javne razsvetljave in uvedba dinamične razsvetljave	
Zaključek ukrepa		2030	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		450.000 EUR - piloti
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	15-30 %
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	50-70 %
	privatni viri		10-20 %
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		212,1 na leto oz. 5.938 v obdobju 28 let
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		ni mogoče opredeliti odvisno od sistema delovanja
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		115,7 na leto oz. 3.240 v obdobju 28 let
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		- raba električne energije v regiji pod 40 kWh na prebivalca 100 % ustreznost svetil z zakonodajnimi zahtevami uvedeni sistemi dinamične razsvetljave	

1.1.5 ZAGOTAVLJANJE ENERGETSKE SAMOZADOSTNOSTI

Št. ukrepa		B-E. 1.	
Ime ukrepa		Izdelava študije nosilnosti – strokovna podlaga na področju OVE	
Kratek opis ukrepa		Pri spodbujanju in vzpostavitvi sistemov na OVE je treba pristopati celostno. Z namenom zagotavljanja varne, zanesljive, cenovno dostopne energije naj se izdela študija, ki bo za območje Gorenjske odgovorila na vprašanja, ki zadevajo: - ekonomijo obsega, - spodobnosti omrežja za distribucijo električne energije, - shranjevanje energije, - posodobitev omrežja, - zagotavljanje diverzifikacije sistemov OVE in omejitve pri vzpostavitvi sistemov OVE glede na sposobnost omrežja, - družbeno sprejemljivost, - okoljsko nosilnost za posamezno tehnologijo OVE.	
Področje ukrepanja		celovito energetska/podnebno upravljanje	
Instrument politike		zagotavljanja varne, zanesljive, cenovno dostopne energije	
Izvor ukrepa		nacionalni in lokalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Svet regije Gorenjske / BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Lokalna energetska agencija Gorenjske (LEAG).	
Začetek ukrepa		2020	
Zaključek ukrepa		2030	

Št. ukrepa		B-E. 1.	
Ime ukrepa		Izdelava študije nosilnosti – strokovna podlaga na področju OVE	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		70.000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	odvisno od razpisa
		nacionalni skladi in programi	odvisno od razpisa
		EU skladi in programi	odvisno od razpisa
	privatni viri		sponzorstvo
Ocene v letu 2030	prihranki energije (MWh/leto)		Neposredni
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		Neposredni
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		Neposredni
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		- Izdelana strokovna podlaga Izdelava načrta ukrepov, ki postane sestavni del TEPN Gorenjske	

Št. ukrepa		B-E. 2.	
Ime ukrepa		Identifikacija in vzpostavitev samozadostnih sosesk	
Kratek opis ukrepa		Oblikovanje programa trajnostnega mikro gospodarstva na ravni sosesk, ki se bo soočil s težavo zagotavljanja globalnega trajnostnega razvoja in globalnimi podnebnimi spremembami v vse večji urbanizaciji. Znotraj posameznih sosesk bodo posamezniki, podjetja in drugi aktivno sodelovali pri načrtovanju in realizaciji proizvodnje, oskrbe in skladiščenja z energijo ter prilagodljivosti odjema.	
		S pomočjo sistemov na OVE soseska pridobiva del potrebne energije in jih hrani v lokalnih hranilnikih energije. Celoten energetske sistem nadzira virtualna elektrarna, tako imenovani sistem upravljanja sosesk. Gre za inteligentno programsko opremo za upravljanje z energijo, ki optimizira porabo električne energije objektov in proizvodnjo električne energije energetske obnovljenega stanovanjskega območja oz soseske, s čimer povečamo samozadostnost območja. Sistem upravljanja nadzoruje tako notranje (PV, toplotne črpalke zrak / voda, akumulator) kot zunanje (daljinsko ogrevanje) generatorje energije.	
		Sistem spodbuja spremembo navad ljudi in čeprav je spreminjanje navad težko, je možnost prihranka stroškov z nadzorom porabe energije močno orodje za upravljanje sprememb, ki spodbuja aktivno državljanstvo. Samozadostne soseske so spremljane s senzorji v posameznem objektu, s čimer so zagotovljene povratne	

Št. ukrepa	B-E. 2.	
Ime ukrepa	Identifikacija in vzpostavitev samozadostnih sosesk	
	informacije o porabi energije vse do ravni posamezne naprave.	
Področje ukrepanja	energetska samozadostnost	
Instrument politike	celovito energetska/podnebno upravljanje	
Izvor ukrepa	regionalni in lokalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	organizacijsko- usklajevalni organ	
Začetek ukrepa	2020	
Zaključek ukrepa	2030	
Ocena stroškov (€)	Skupaj z DDV	500.000 - 2 mio EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa
		odvisno od razpisa
		nacionalni skladi in programi
		odvisno od razpisa
	EU skladi in programi	
	odvisno od razpisa	
	Privatni viri	
	100%	
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)	neposredni
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)	neposredni
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)	neposredni
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		- izvedeni projekti samozadostnih sosesk - vzpostavljena partnerstva

Št. ukrepa	B-E. 3.	
Ime ukrepa	Diverzifikacija sistemov OVE na prehodu zagotavljanja energetske samozadostnosti - Sončna energija - fotovoltaika	
Kratek opis ukrepa	Ukrep predvideva izgradnjo sistemov za izrabo sončne energije ter drugih z namenom zagotavljanja zanesljivosti oskrbe z energijo, seznanitve s tehničnimi in tehnološkimi možnostmi, ki izhajajo iz uporabe novih in inovativnih tehnologij ter opredelitev primernosti tehnologij glede na ekonomsko in okoljsko sprejemljivost. Pri tem je poudarek na vzajemnosti izvedbe ukrepa z vzpostavitvijo hranilnih sistemov.	

Št. ukrepa		B-E. 3.	
Ime ukrepa		Diverzifikacija sistemov OVE na prehodu zagotavljanja energetske samozadostnosti - Sončna energija - fotovoltaiika	
		Aktivnosti: - Izdelava karte sončnega potenciala vseh streh in umestitev v CIEPs, - Identifikacija degradiranih površin v regiji in njihov prikaz znotraj CIEPs, - Identifikacija sistemov za shranjevanje energije, - vzpostavitev modela (znotraj CIEPs) za spodbujanje oddaje in najema streh zainteresiranim upravljavcem, - oblikovanje programa OVE v gospodinjstvih z namenom spodbujanja samozadostnosti gospodinjstev, - register sončnih elektrarn v CIEPs- - vzpostavitev zagotavljanja registriranja (občinska raven), - komunikacijske in promocijske dejavnosti (upravljanje z elektrarno, predstavitev delovanja, predstavitev tehnologij, hranilnikov, učinkovitosti, povračljivosti, itd.).	
Področje ukrepanja		energetska samooskrba	
Instrument politike		OVE	
Izvor ukrepa		lokalni/nacionalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		organizacijsko-usklajevalni organ/gospodinjstva	
Začetek ukrepa		2020	
Zaključek ukrepa		2030	
Ocena stroškov (€)	Skupaj z DDV		200.000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	odvisno od razpisa
		EU skladi in programi	odvisno od razpisa
	privatni viri		odvisno od razpisa
Ocene v letu 2030	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		v tej fazi ni moč opredeliti
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		v tej fazi ni moč opredeliti
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		- samozadosten proizvod energije v gospodinjstvih in industrijskih obratih - gradnja novih elektrarn, ki niso v sklopu programa	

Št. ukrepa		B-E. 4.	
Ime ukrepa		Diverzifikacija sistemov OVE na prehodu zagotavljanja energetske samozadostnosti - Vetrna energija - vetrne elektrarne	
Kratek opis ukrepa		Ukrep predvideva izgradnjo sistemov za izrabo vetrne energije ter drugih z namenom zagotavljanja zanesljivosti oskrbe z energijo, seznanitve s tehničnimi in tehnološkimi možnostmi, ki izhajajo iz uporabe novih in inovativnih tehnologij ter opredelitev primernosti tehnologij glede na ekonomsko in okoljsko sprejemljivost. Pri tem je poudarek na vzajemnosti izvedbe ukrepa z vzpostavitvijo hranilnih sistemov. Aktivnosti: • Izdelava meritev in karte vetrnega potenciala, • umestitev potenciala vetrne energije v CIEPs, • identifikacija sistemov za shranjevanje energije, • Informiranje o možnostih postavitve manjših sistemov, • izdelava okoljske in družbene sprejemljivosti, potrebna dovoljenja, itd., • register vetrnih elektrarn v CIEPs.- vzpostavitev zagotavljanja registriranja (občinska raven), • komunikacijske in promocijske dejavnosti (upravljanje z elektrarno, predstavitev delovanja, predstavitev tehnologij, hranilnikov, učinkovitosti, povračljivosti, itd.).	
Področje ukrepanja		oskrba z energijo	
Instrument politike		OVE	
Izvor ukrepa		lokalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		potencialni investitorji/občina	
Začetek ukrepa		2021	
Zaključek ukrepa		2023	
Ocena stroškov (€)	Skupaj z DDV		200.000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	15-25 %
		nacionalni skladi in programi	odvisno od razpisa
		EU skladi in programi	odvisno od razpisa
	privatni viri		odvisno od razpisa
Ocene v letu 2030	prihranki energije (MWh/leto)		v tej fazi ni moč opredeliti
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		v tej fazi ni moč opredeliti
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		zmanjšanja CO ₂ ni mogoče opredeliti
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		• izvedena študija potenciala izrabe vetrne energije	

Št. ukrepa		B-E. 5.	
Ime ukrepa		Diverzifikacija sistemov OVE na prehodu zagotavljanja energetske samozadostnosti - Plitka in globoka geotermalna energija	
Kratek opis ukrepa		Ukrep predvideva izgradnjo sistemov za izrabo geotermalne energije ter drugih z namenom zagotavljanja zanesljivosti oskrbe z energijo, seznanitve s tehničnimi in tehnološkimi možnostmi, ki izhajajo iz uporabe novih in inovativnih tehnologij ter opredelitev primernosti tehnologij glede na ekonomsko in okoljsko sprejemljivost. Pri tem je poudarek na vzajemnosti izvedbe ukrepa z vzpostavitvijo hranilnih sistemov. Aktivnosti: • izdelava strokovnih podlag z identifikacijo plitkega in geotermalnega potenciala ter opredelitev omejitev glede na okoljsko sprejemljivost (omejitev rabe). • posebna pozornost na območja, kjer se predvidene novogradnje (prednostna raba). • izdelava karte geotermalnega potenciala in umestitev v CIEPs. • vzpostavitev registra vrtin in tehnologij v CIEPs.- vzpostavitev zagotavljanja registriranja (občinska raven), • komunikacijske in promocijske dejavnosti (upravljanje z elektrarno, predstavitev delovanja, predstavitev tehnologij, hranilnikov, učinkovitosti, povračljivosti, itd.).	
Področje ukrepanja		energetsko upravljanje	
Instrument politike		OVE	
Izvor ukrepa		lokalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		organizacijsko- usklajevalni organ/gospodinjstva	
Začetek ukrepa		2019	
Zaključek ukrepa		2019	
Ocena stroškov (€)	Skupaj z DDV		200 EUR /km ² – izdelava kart potenciala 200.000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	85-100 %
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	odvisno od razpisa
	privatni viri		/
Ocene v letu 2030	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		/

Št. ukrepa	B-E. 5.
Ime ukrepa	Diverzifikacija sistemov OVE na prehodu zagotavljanja energetske samozadostnosti - Plitka in globoka geotermalna energija
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa	izdelane strokovne podlage za prikaz potenciala za naseljena območja in območja, kjer so predvidene širitve naselij z opredeljenimi omejitvami glede rabe.

Št. ukrepa	B-E. 6.		
Ime ukrepa	Postavitev sistemov OVE v območjih razpršene gradnje in težje dostopnih krajih		
Kratek opis ukrepa	Oblikovanje pilotnega programa za OVE, ki bo ponudil vpogled v samozadostnost gospodinjstev v območjih razpršene gradnje in težje dostopnih krajih (npr. hribovitih območjih (s pomočjo npr. zaježitve manjših rek in potokov, manjše vetrne elektrarne) ter spodbudil ljudi k zagotavljanju lastnih virov obnovljive energije na težko dostopnih območjih. - ozaveščanje o potencialih OVE, - spodbujanje k samozadostnosti gospodinjstev, - seznanitev gospodarstva in gospodinjstev s tehničnimi in tehnološkimi možnostmi, ki izhajajo iz uporabe novih in inovativnih oblik sistemov na OVE, - vzpostavitev sodelovanja med industrijo in lokalnimi proizvajalci OVE. Aktivnosti: - priprava projektne naloge, identifikacija lokacij, - opremljanje posameznih izbranih subjektov s sistemi OVE, - učenje vodij gospodinjstev za upravljanje s sistemi OVE, - predstavitve delujočih sistemov OVE deležnikom, - komunikacijske in promocijske dejavnosti.		
Področje ukrepanja	energetska samooskrba		
Instrument politike	OVE		
Izvor ukrepa	lokalni/nacionalni organ		
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	organizacijsko- usklajevalni organ/gospodinjstva iz hribovitih območij		
Začetek ukrepa	2020		
Zaključek ukrepa	2030		
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		400.000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	odvisno od razpisa
		EU skladi in programi	odvisno od razpisa

Št. ukrepa	B-E. 6.	
Ime ukrepa	Postavitev sistemov OVE v območjih razpršene gradnje in težje dostopnih krajih	
	privatni viri	odvisno od razpisa
Ocene v letu 2025	prihranki energije (MWh/leto)	/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)	v tej fazi ni moč opredeliti
	zmanjšanje CO2 (t CO2/leto)	v tej fazi ni moč opredeliti
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		samozadostna proizvodnja energije v gospodinjstvih iz hribovitih področij

Št. ukrepa		B-E. 6.	
Ime ukrepa		Energetska revščina	
Kratek opis ukrepa		Energetska revščina nastopi, ko gospodinjstvo težko ali je nezmožno zagotoviti ustrezno ogrevanje stanovanja po dostopni ceni in nima dostopa do storitev, povezanih z energijo po dostopni ceni (Uradni list EU, 2011/C 44/09). Opredelitev regijske politike ukrepanja, ki vključuje poleg opredeljenih ciljev in merljivih kazalnikov, nadgradnjo načrta svetovanja ter finančne pomoči tudi analizo morebitnih tveganj, kot je npr. povečanje cen energije.	
Področje ukrepanja		energetska učinkovitost, zagotavljanje cenovno dostopne energije	
Instrument politike		OVE	
Izvor ukrepa		lokalni/nacionalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		organizacijsko - usklajevalni organ	
Začetek ukrepa		2020	
Zaključek ukrepa		2030	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		400.000 EUR/leto
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	odvisno od razpisa
		EU skladi in programi	odvisno od razpisa
	privatni viri		odvisno od razpisa
Ocene v letu 2025	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		v tej fazi ni moč opredeliti
	zmanjšanje CO2 (t CO2/leto)		v tej fazi ni moč opredeliti
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		- površina energetsko saniranih objektov (v m²) - povečanje deleža OVE (MWh/leto)	

1.1.6 KAKOVOST ZRAKA

Št. ukrepa			B-F. 1.
Ime ukrepa			Izboljševanje kakovosti zraka z zmanjševanjem izpustov iz naslova kurjenja biomase
Kratek opis ukrepa			Zaradi onesnaženosti zraka je življenjska doba v Evropi krajša od 6 mesecev do 3 let. V ruralnih območjih je v zimskem času eden glavnih onesnaževalcev kurjenje na biomaso. Stanje je predvsem alarmantno v zaprtih dolinah v času temperaturne inverzije. Aktivnosti: • Določiti najbolj onesnažena območja in pomeriti koncentracije črnega ogljika, ki je neposredni proizvod kurjenja in je najbolj škodljiva frakcija PM. • Določiti število dni, ko koncentracije presegajo priporočene vrednosti. • Predlagati ukrepe za izboljšanje kakovosti zraka, npr. menjava peči, filtri, omejitev kurjenja, kadar so koncentracije povečane, uporaba drugih toplotnih virov, priklop na daljinsko ogrevanje, ipd. • Preveriti, koliko so ukrepi pripomogli k izboljšanju kakovosti zraka.
Področje ukrepanja			kakovost zraka
Instrument politike			energetsko podnebno upravljanje
Izvor ukrepa			Lokalni organ
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa			organizacijsko-usklajevalni organ/občine
Začetek ukrepa			2019
Zaključek ukrepa			2030
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		50.000 EUR/leto
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	odvisno od razpisa
		nacionalni skladi in programi	odvisno od razpisa
		EU skladi in programi	odvisno od razpisa
	privatni viri		/
Ocene v letu 2030	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		v tej fazi ni moč opredeliti
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa			• nižje povprečne koncentracije črnega ogljika • manjše število dni, ko koncentracije presegajo priporočljive vrednosti

Št. ukrepa	B-F. 2.
Ime ukrepa	Izboljšanje kvalitete zraka v mestnih središčih
Kratek opis ukrepa	V mestnih središčih predstavlja promet največji vir onesnaževanja zraka. Zato se vedno več mest odloča za

Št. ukrepa	B-F. 2.		
Ime ukrepa	Izboljšanje kvalitete zraka v mestnih središčih		
	ukrepe kot so območja brez prometa, omejevanje prometa, ekološke takse, izboljševanje javnega prevoza, obvoznice, ipd. Aktivnosti: • Trajno merjenje koncentracije črnega ogljika v mestnih središčih, kjer se zadržuje veliko ljudi. • Določiti število dni, ko koncentracije presegajo priporočene vrednosti. • Predlagati ukrepe za izboljšanje kakovosti zraka. • Preveriti, koliko so ukrepi pripomogli k izboljšanju kakovosti zraka.		
Področje ukrepanja	kakovost zraka		
Instrument politike	energetsko podnebno upravljanje		
Izvor ukrepa	Lokalni organ		
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	organizacijsko-usklajevalni organ/občine		
Začetek ukrepa	2019		
Zaključek ukrepa	2030		
V kolikor je ukrep v izvajanju status implementacije	50.000 EUR/leto		
Ocena stroškov (€)	Skupaj z DDV		
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	odvisno od razpisa
		nacionalni skladi in programi	odvisno od razpisa
		EU skladi in programi	odvisno od razpisa
	privatni viri		odvisno od razpisa
Ocene v letu 2030	prihranki energije (MWh/leto)		odvisno od razpisa
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		odvisno od razpisa
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		v tej fazi ni moč opredeliti
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa	• nižje povprečne koncentracije črnega ogljika • manjše število dni, ko koncentracije presegajo priporočljive vrednosti.		

Št. ukrepa	B-F. 3.		
Ime ukrepa	Zmanjševanje emisij avtocestnega prometa		
Kratek opis ukrepa	Avtoceste predstavljajo zaradi številčnosti prometa največji izvor emisij. Emisije se znatno povečujejo z deležem tovornega prometa in deležem starih vozil. Emisije lahko zmanjšamo z večjo pretočnostjo, omejevanjem hitrosti in izločevanjem vozil z največjimi emisijami. Aktivnosti: • Določiti koncentracije črnega ogljika ob avtocestah in drugih cestah.		

Št. ukrepa			B-F. 3.
Ime ukrepa			Zmanjševanje emisij avtocestnega prometa
			- Določiti emisijske faktorje črnega ogljika ob avtocestah in drugih cestah. - Izmeriti povečanje emisij zaradi poletnih migracij. - Določiti delež onesnaženja, ki ga prispevajo tovorna vozila, največji onesnaževalci ipd. - Predlagati ukrepe za znižanje koncentracij, kjer te vplivajo na zdravje ljudi. - Predlagati ukrepe za zmanjšanje emisij. - Preveriti, kako učinkoviti so ukrepi.
Področje ukrepanja			kakovost zraka
Instrument politike			energetsko podnebno upravljanje
Izvor ukrepa			nacionalni /regionalni organ
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa			svet Gorenjske regije/država/organizacijsko-usklajevalni organ
Začetek ukrepa			2019
Zaključek ukrepa			2030
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		50.000 EUR/leto
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	odvisno od razpisa
		nacionalni skladi in programi	odvisno od razpisa
		EU skladi in programi	odvisno od razpisa
	privatni viri		/
Ocene v letu 2030	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		v tej fazi ni moč opredeliti
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa			- nižje povprečne koncentracije črnega ogljika. - manjše število dni, ko koncentracije presegajo priporočljive vrednosti - nižje emisije črnega ogljika.

Št. ukrepa	B-F. 4.		
Ime ukrepa	Zmanjšanje izpostavljenosti ljudi na izpostavljenih odsekih npr. pred tunelom Karavanke		
Kratek opis ukrepa	Kakovost zraka je zaradi izpustov vozil najslabša prav na cestah. Čakanje v koloni še zlasti z odprtimi okni je lahko zelo škodljivo za zdravje. Zato se lahko na mestih zastoja zgodi kot se na primer zgodi večkrat pred tunelom Karavanke, da ljudje dolgo časa čakajo na cesti pred vstopom v tunel, je pomembno, da so v primerih zmanjšane kvalitete zraka, o tem obveščeni in se lahko ustrezno zaščitijo.		

Št. ukrepa		B-F. 4.	
Ime ukrepa		Zmanjšanje izpostavljenosti ljudi na izpostavljenih odsekih npr. pred tunelom Karavanke	
		Aktivnosti: • identifikacija lokacij, • trajno merjenje koncentracij črnega ogljika pred vstopom v tunel Karavanke, • obveščanje o koncentracijah, • opozarjanje na zapiranje oken in ugašanje motorjev v primeru povečanih koncentracij.	
Področje ukrepanja		kakovost zraka	
Instrument politike		energetsko podnebno upravljanje	
Izvor ukrepa		nacionalni /regionalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Svet regije/država/organizacijsko-usklajevalni organ	
Začetek ukrepa		2019	
Zaključek ukrepa		2030	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		50.000 EUR/leto
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	odvisno od razpisa
		nacionalni skladi in programi	odvisno od razpisa
		EU skladi in programi	odvisno od razpisa
	privatni viri		100 %
Ocene v letu 2030	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		v tej fazi ni moč opredeliti
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		• nižje povprečne koncentracije črnega ogljika zaradi ugašanja motorjev • manjše število dni, ko koncentracije presegajo priporočljive vrednosti.	

1.1.7 PROMET

Št. ukrepa		B-G. 1.	
Ime ukrepa		Oblikovanje sistemskega okvira za financiranje TM	
Kratek opis ukrepa		Priprava strokovnih podlag za oblikovanje sistemskega okvira za financiranje TM - doseganje družbenega soglasja • opredelitev skupnih ciljev (postavitev ciljev) – CPS + ostale občine v regije • zagotavljanje sredstev – npr. cestninjenje (porazdelitev v JPP, železnice, avtoceste), trošarine • nadomestila prevoza za delo (npr. v obliki nakupa mesečne vozovnice) Aktivnosti: • redefinicija cestninske politike, doseženo soglasje na državni ravni • oblikovanje sklada za izvajanje trajnostne mobilnosti • delovanje sklada za trajnostno mobilnost	
Področje ukrepanja		Čistejša učinkovita vozila / preusmeritev na javni prevoz in kolesarjenje / informacijske in komunikacijske tehnologije	
Instrument politike		Uredba o načrtovanju prometa in mobilnosti	
Izvor ukrepa		Lokalni in nacionalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		regija v sodelovanju z državo	
Začetek ukrepa		2020	
Zaključek ukrepa		ukrep je kompleksen in ne preneha	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		/
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	/
	privatni viri		/
Ocena v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		Neposredni
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		• delež cestnine namenjene v TM • vsota denarja namenjena TM	

Št. ukrepa		B-G. 2.	
Ime ukrepa		Umirjanja prometa v turističnih območjih	
Kratek opis ukrepa		Umirjanje prometa v viških turistične sezone z uvedbo JPP, prehodom na električna vozila in zapiranjem motoriziranega dostopa do posameznih območij v terminih največjega obiska. Aktivnosti:	

Št. ukrepa	B-G. 2.		
Ime ukrepa	Umirjanja prometa v turističnih območjih		
	- Priprava lokalnih načrtov umirjanja prometa (lahko jim rečemo tudi Celostne prometne strategije). - Zaveza občin/drugih lokalnih skupnosti k izvajanju in uresničevanju ciljev in ukrepov iz teh načrtov; - Redno spremljanje stanja mobilnosti na lokalni ravni in prilaganje ciljev glede na uspehe/neuspehe. - Prehod na električna vozila v JPP, mali kombiji, redarji.		
Področje ukrepanja	Čistejša učinkovita vozila / preusmeritev na javni prevoz in kolesarjenje / informacijske in komunikacijske tehnologije		
Instrument politike	Uredba o načrtovanju prometa in mobilnosti		
Izvor ukrepa	Lokalni in nacionalni organ		
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občine v sodelovanju z državo		
Začetek ukrepa	2020		
Zaključek ukrepa	Ukrep je kompleksen in ne preneha		
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		500 000 EUR /na turistično območje/leto
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	da
		nacionalni skladi in programi	Da (EKOsklad)
		EU skladi in programi	da
	privatni viri		/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		6.929,1
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Zadovoljstvo gostov / prometne obremenitve turističnih območij Število turističnih krajev s pripravljenimi načrti	

Št. ukrepa	B-G. 3.		
Ime ukrepa	Elektrifikacija (plinifikacija) voznega parka javnih ustanov		
Kratek opis ukrepa	Javne ustanove so pomembne tudi kot zgled ravnanja državljanov in zasebnih ustanov. Zato je pomembno, da so te ustanove tudi dober zgled pri izvajanju trajnostne mobilnosti. Ukrep zajema elektrifikacijo in plinifikacijo prevoznih sredstev, pri čemer naj bo plin proizveden kot biogorivo, elektrika pa kupljena od ponudnikov električne energije, pridobljene iz OVE. S tem težijo k načelni ogljični nevtralnosti. Ukrep ima razmeroma majhen učinek na neposrednih prihrankih, ima pa zato večji učinek ozaveščanja in dobrega zgleda. Aktivnosti:		

Št. ukrepa		B-G. 3.	
Ime ukrepa		Elektrifikacija (plinifikacija) voznega parka javnih ustanov	
		- Poizvedba na trgu »ekoloških« vozil. - Priprava in izvedba razpisa za nakup vozil. - Vzdrževanje voznega parka. - Iskanje novih možnosti za ugodno financiranje in nakup vozil z nizko stopnjo obremenjevanja okolja (električna vozila, vozila na plin ...).	
Področje ukrepanja		Električna vozila / Čistejša učinkovita vozila	
Instrument politike		Subvencije in subvencije / Javna naročila	
Izvor ukrepa		Lokalna in nacionalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Občina v sodelovanju z državo	
Začetek ukrepa		2020, do 2025 zamenjan vozni park vseh javnih ustanov	
Zaključek ukrepa		Ukrep preneha z nakupom novih in prodajo starih vozil	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		3.000.000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	20 %
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	80 % (MOK – Odlok o kakovosti zraka) 20 % ostale občine
	privatni viri		
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		116,3
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Delež vozil na biogorivo ali elektriko / število kilometrov, ki jih ta vozila na leto prevozijo / delež prevoženih kilometrov, opravljenih na pogon, ki je ogljično nevtralen.	

Št. ukrepa		B-G. 4.	
Ime ukrepa		Postavitev regijskih P + R parkirišč na začetku prog JPP proti Ljubljani	
Kratek opis ukrepa: Postavitev regijskih P+R		Postavitev regijskih P+ R parkirišč na začetku prog JPP proti Ljubljani. S tem ukrepom se omogočita parkiranje in nadomestno hitro vožnjo na regionalnih relacijah (npr. Jesenice – Ljubljana), kar zmanjšuje prometni pritisk in izpuste TGP na poti proti Ljubljani in nazaj. Aktivnosti: • Umestitev lokacij v prostorske dokumente • Izgradnja P+ R • Obratovanje in spremljaje prometnega povpraševanja ter istočasno prilagajanje ponudbe P+ R	
Področje ukrepanja		preusmeritev na javni prevoz	
Instrument politike		prometno planiranje	
Izvor ukrepa		Lokalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Svet Gorenjske regije/občine in nacionalni organ	
Začetek ukrepa		2020 Gradnja traja 2 leti	
Zaključek ukrepa		2025	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		2-3 mio. EUR na P+R, parkirna hiša z zmogljivostjo okoli 220 vozil stane okoli 2 mio.
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	da
		nacionalni skladi in programi	da
		EU skladi in programi	da
	privatni viri		/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		8.537,1
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Zasedenost parkirišč Število P+ R parkirišč Delež zmanjšanja dnevnih migracij na oseh, kjer je uveden JPP	

Št. ukrepa		B-G. 5.	
Ime ukrepa		Uvedba hitrih prog JPP iz občinskih središč proti Ljubljani	
Kratek opis ukrepa		Ena od ključnih lastnosti učinkovitega JPP je hitrost. V primeru gorenjske statistične regije so marsikje povezave JPP z Ljubljano razmeroma dobre, kar zlasti velja za pogostnost voženj in pri vlaku deloma tudi za hitrost. Precej manj pa to velja za čas vožnje z avtobusom. Z Bohinja, Kranjske Gore, Selške in Poljanske doline je potrebno ponuditi tudi hitre proge JPP proti Ljubljani, ki bi se ustavili le na nekaj postajališčih v večjih središčih. Aktivnosti: • Prenova državnega in regionalnega sistema JPP, ki bo temeljil na hitrem, učinkovitem JPP na regionalni in državni ravni • Določitev prog in voznih redov • Uvedba pilotnih prog • Celovita uvedba prog hitrega JPP proti Ljubljani • Spremljanje prometnih tokov in poteka JPP	
Področje ukrepanja		Preusmeritev na javni prevoz	
Instrument politike		Uredba o načrtovanju prometa in mobilnosti	
Izvor ukrepa		Lokalni in nacionalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Svet regije Gorenjske /organizacijsko-usklajevalni organ	
Začetek ukrepa		2020	
Zaključek ukrepa		Ukrep se ne konča	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		ni moč podati
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	da
		nacionalni skladi in programi	da
		EU skladi in programi	/
	privatni viri		/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		5.170,0
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Število potnikov na JPP, PLDP na cestah (v času delavnikov)	

Št. ukrepa4		B-G. 6.	
Ime ukrepa		Izvedba mobilnostnih načrtov za podjetja in ustanove, ki so velik povzročitelj prometa	
Kratek opis ukrepa		Večja podjetja in državne ustanove so pomemben generator prometa. Ta se odvija z migracijami na in iz dela ter med delovnim procesom. Cilj mobilnostnega načrta je optimizirati prihode in odhode na delo v smislu nižje motorizacije in manjšega ogljičnega odtisa. S tem podjetja dosežejo tudi prihranek, višjo stopnjo zadovoljstva in povezanosti zaposlenih ter prepoznavnost kot družbeno in okoljsko odgovorno podjetje. - Oblikovanje državnih/občinskih programov finančne podpore za pripravo mobilnostnih načrtov - Izvedba razpisa - Spremljanje izvajanja mobilnostnih načrtov Določitev obvezne zakonske uvedbe mobilnostnih načrtov za velike zaposlovalce.	
Področje ukrepanja		Modalni premik na javni prevoz / kolesarjenje in hojo / informacijske in komunikacijske tehnologije	
Instrument politike		Ozaveščanje in usposabljanje	
Izvor ukrepa		Nacionalni/lokalni organi	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Lokalne skupnosti in podjetja	
Začetek ukrepa		2020	
Zaključek ukrepa		Mobilnostni načrti končani do 2022, a ostanejo v veljavi	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		20 000 EUR /mobilnostni načrt
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	da
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	da
	privatni viri		/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		/
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Povečanje nemotoriziranih prihodov na delo, količina prihranjenih izpustov (izračunana iz dolžine prihranjenih motoriziranih poti).	

Št. ukrepa		B-G. 7.	
Ime ukrepa		Trajnostna mobilnost v šolah	
Kratek opis ukrepa		Šole (osnovne in srednje) so pomemben povzročitelj prometa, hkrati pa vzgajajo mladino in vplivajo na vedenjske vzorce prihodnjih generacij odločevalcev. Zato je zelo pomembno, da mobilnost šol temelji na trajnostni mobilnosti, kar mora veljati tako za obiskovalce teh ustanov, kot tudi za zaposlene. Šole spodbujajo nemotorizirane prihode učencev (zlasti osnovne šole, ki so običajno blizu doma). To lahko počnejo preko različnih iger, v katere vključijo ne le učencev, temveč tudi starše in lokalno skupnost. Urediti se morajo varne poti v šolo, kolesarske steze, postajališča in pogostnost JPP. V bližini šol je treba omejiti površine za parkiranje, urediti dovoz do šole v smislu podpore trajnostnim oblikam mobilnosti pred netrajnostnimi. Tako osnovne, kot srednje šole morajo doseči 50 % deleže trajnostnih prihodov v 10 letih, do leta 2030 pa 90% delež. - Priprava seminarjev in drugih podobnih programov, ki zagovarjajo uvedbo TM v šolah - Priprava razpisov za izvedbo programov TM v šolah - Priprava smernic za prometno urejanje okolice šol, za prenove šol in gradnjo novih šol; - Redno spremljanje izvajanja TM v šolah z namenom, da to postane prevladujoč način mobilnosti	
Področje ukrepanja		Modalni premik k javnemu prevozu / preusmeritev moda na hojo in kolesarjenje / delitev avtomobila /	
Instrument politike		Uredba o načrtovanju prometa in mobilnosti	
Izvor ukrepa		Lokalni in nacionalni organ	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Občina v sodelovanju z državo	
Začetek ukrepa		2020, do 2023 vse šole sprejete v programa izvajanja TM na regionalni ravni	
Zaključek ukrepa		Ukrep je kompleksen in ne preneha	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		Brez infrastrukturnih izboljšav: 10 000 EUR/šolo/leto
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	Stroški: preureditve okolice šol Ureditev varnih poti in kolesarskih stez znotraj 2 km območij šol Mobilnostni načrti + igre za šole
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	da
	privatni viri		/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		1.512,7

Št. ukrepa	B-G. 7.
Ime ukrepa	Trajnostna mobilnost v šolah
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa	Delež učencev in dijakov in zaposlenih, ki pridejo v šolo trajnostno/ prihranek motoriziranih poti oziroma prihranek emisij CO ₂ Delež šol, vključenih v program TM

1.1.8 TURIZEM

Št. ukrepa	B-H. 1	
Ime ukrepa	Vključitev v Zeleno shemo slovenskega turizma Slovenia Green	
Kratek opis ukrepa	Vključitev vseh občin v Zeleno shemo slovenskega turizma, kjer pridobijo certifikat Slovenia Green Destinations. Preko procesa ocenjevanja občine identificirajo ključne izzive na vseh področjih uvajanja trajnostnega turizma, s čimer v prihodnosti naslovijo ključne izzive. Trenutno so v shemo vključene: Bled, Kranjska Gora in Bohinj. Spodbujanje vključitev v shemo nastanitvenih objektov, turističnih agencij, parkov ter atrakcij. Ponudniki, ki se vključijo preko procesa ocenjevanj, identificirajo ključne izzive na področju uvajanja trajnostnega poslovanja ter jih naslavlja z ustreznimi ukrepi.	
Področje ukrepanja	Razvoj trajnostnega turizma	
Instrument politike	Prilagajanje na podnebne spremembe	
Izvor ukrepa	Občine	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občine in ponudniki	
Začetek ukrepa	2019	
Zaključek ukrepa	2020	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV	10.000 EUR/ občino
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa
		nacionalni skladi in programi
		EU skladi in programi
	privatni viri	ponudniki
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa	Število vključenih občin in ponudnikov.	

Št. ukrepa	B-H. 2
Ime ukrepa	Merjenje ogljičnega odtisa
Kratek opis ukrepa	Ogljični odtis je mera količine izpustov toplogrednih plinov posameznika, skupnosti ali sektorja, preračunanih na tone ekvivalenta CO ₂ . Aktivnost: Izdelava strategije in orodij za merjenje in minimalizacijo ogljičnega odtisa obiskovalcev ter emisij, ki so povezane z investicijami v turistični sektor.

Št. ukrepa		B-H. 2	
Ime ukrepa		Merjenje ogljičnega odtisa	
		S tem bi bili tako obiskovalci kot lokalna skupnost seznanjeni z ogljičnim odtisom, ki ga povzroča turizem, končni cilj pa je prepoznati dejavnosti znotraj sektorja, ki prispevajo največje izpuste toplogrednih plinov. Temu morajo slediti ukrepi za zmanjšanje izpustov na kritičnih področjih.	
Področje ukrepanja		Razvoj trajnostnega turizma	
Instrument politike		Prilagajanje na podnebne spremembe	
Izvor ukrepa		Občine	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Občine	
Začetek ukrepa		2020	
Zaključek ukrepa		2025	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		20.000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	da
	privatni viri		/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Izračun CO ₂ odtisa obiskovalcev v celotni regiji.	

Št. ukrepa		B-H. 3	
Ime ukrepa		Izravnava ogljičnega odtisa	
Kratek opis ukrepa		Vzpostavitev potrebnih ukrepov in razvoj programov, s katerimi občine vzpostavijo izravnavo ogljičnega odtisa, ki ga ustvarijo obiskovalci v destinaciji. Izravnava ogljičnega odtisa je mehanizem, s katerim se izravna emisij toplogrednih plinov iz posameznega sektorja ali prostorske enote, in sicer s plačilom za zmanjšane emisije nekje drugje, kjer se je na primer prešlo na obnovljive vire energije. Z izravnavo se dosega ogljično nevtralnost sektorja oziroma območja.	
Področje ukrepanja		Razvoj trajnostnega turizma	
Instrument politike		Prilagajanje na podnebne spremembe	
Izvor ukrepa		Občine	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Občine	
Začetek ukrepa		2019	
Zaključek ukrepa		2020	

Št. ukrepa		B-H. 3
Ime ukrepa		Izravnavna ogljičnega odtisa
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV	20.000 EUR
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Uvajanje ukrepov za izravnavo ogljičnega odtisa obiskovalcev.

Št. ukrepa		B-H. 4
Ime ukrepa		Osveščanje in izobraževanje turističnega gospodarstva
Kratek opis ukrepa		Turistično gospodarstvo je nosilec turistične dejavnosti v destinaciji, zato je ključno, da razume svojo vlogo v procesih razvoja trajnostnega turizma v destinaciji. Zato pa je potrebno osveščanje in izobraževanje ponudnikov na različnih področjih: • Energijska učinkovitost: spremljanje porabe, ukrepi za povečanje energijske učinkovitosti. • Zmanjševanje odvisnosti od fosilnih goriv in večanje rabe obnovljivih virov. • Ravnanje z odpadki. • Oskrba z vodo: merjenje, ukrepi za zmanjševanje porabe.
Področje ukrepanja		Razvoj trajnostnega turizma
Instrument politike		Prilagajanje na podnebne spremembe
Izvor ukrepa		Občine
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Občine
Začetek ukrepa		2019
Zaključek ukrepa		2020
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV	20.000 EUR
	lastna sredstva lokalnega organa	/
	nacionalni skladi in programi	/
	EU skladi in programi	da
	privatni viri	/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)	/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)	/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)	
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Izobraževalne delavnice za turistično gospodarstvo Število oblikovanih rešitev in priporočil za turistično gospodarstvo po posameznih področjih.

Št. ukrepa	B-H. 5	
Ime ukrepa	Kratke dobavne verige	
Kratek opis ukrepa	Sodobni turist išče lokalno izkušnjo ter lokalno in avtentično kulinariko, čemur se ponudba v posameznih destinacijah počasi prilagaja. Poleg tega med turističnim gospodarstvom še vedno prevladuje nabava surovin pri grosistih, ki ponujajo najcenejše blago, velikokrat ne slovenskega izvora. Med tem je lokalna proizvodnja velikokrat zanemarjena. Vzpostavljanja nabave surovin iz bližnje okolice, kar je največkrat povezano z višjimi cenami ter neorganiziranostjo procesov naročanja in dobave. Kot ukrep se predlaga vzpostavitev regionalnega centra kratkih dobavnih verig za potrebe turizma, ki bi povezal regionalne pridelovalce in ponudnike ter tako v veliki meri zmanjšal okoljski odtis dobavljenih surovin.	
Področje ukrepanja	Razvoj trajnostnega turizma	
Instrument politike	Prilagajanje na podnebne spremembe	
Izvor ukrepa	Občine	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Kmetijske zadruge	
Začetek ukrepa	2019	
Zaključek ukrepa	2020	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV	50.000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa
		nacionalni skladi in programi
		EU skladi in programi
	privatni viri	
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)	
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)	
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)	
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa	Vzpostavljen center regionalne nabave in distribucije surovin za potrebe turističnih ponudnikov.	

Št. ukrepa	B-H. 6	
Ime ukrepa	Osveščanje obiskovalcev	
Kratek opis ukrepa	Za uspešen razvoj trajnostnega turizma je ključno, da v dejavnostih sodelujejo vsi deležniki. Med njimi tudi obiskovalci, ki morajo razumeti svojo vlogo. Aktivnosti: • oblikovanje napotkov za odgovorni obisk, • vzpostavitev spletne info točke z napotki, • oblikovanje programov motivacije za obiskovalce, preko katerih le-ti zmanjšujejo svoj okoljski odtis in so za aktivnosti tudi ustrezno nagrajeni.	

Št. ukrepa		B-H. 6	
Ime ukrepa		Osveščanje obiskovalcev	
Področje ukrepanja		Razvoj trajnostnega turizma	
Instrument politike		Prilagajanje na podnebne spremembe	
Izvor ukrepa		STO je oblikoval zelen napotke kot osnovo za vzpostavitev ustrezne komunikacije.	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Občine	
Začetek ukrepa		2019	
Zaključek ukrepa		2019	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		50.000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	da
	privatni viri		/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		• oblikovani zeleni napotki • vzpostavljena info točka • razvit program motivacije za obiskovalce	

Št. ukrepa		B-H. 7	
Ime ukrepa		Vzpostavitev modelov mehke mobilnosti za potrebe turizma	
Kratek opis ukrepa		Prevoz turistov v destinacijo ter mobilnost znotraj destinacije so tiste aktivnosti, ki v največji meri doprinešajo k ogljičnemu odtisu.	
		Aktivnosti: • prilagajanje dostopnosti z javnimi prevoznimi sredstvi za potrebe turizma, • vzpostavljanje sistemov mehke mobilnosti znotraj destinacije: e-kolesa, polnilnice, električni "car sharing", • razvoj produktov, ki spodbujajo kolesarjenje in pohodništvo. Znotraj ukrepa vzpostavitve mehke mobilnosti se predlaga povečanje števila in frekvence povezav javnega prevoza v turistične kraje, ki so trenutno slabše dostopni, modernizacija železniške infrastrukture na Gorenjskem (predvsem Bohinjske proge), vzpostavitev celovite kolesarske infrastrukture (ločene od cestnega omrežja), ki bi med seboj povezovala turistične kraje, in sistema izposoje koles. Predlagane so vzpodbude in dodatne	

Št. ukrepa			B-H. 7		
Ime ukrepa			Vzpostavitev modelov mehke mobilnosti za potrebe turizma		
			ugodnosti za turiste, ki na destinacijo pridejo z javnim prevozom.		
Področje ukrepanja			Razvoj trajnostnega turizma		
Instrument politike			Prilagajanje na podnebne spremembe		
Izvor ukrepa			Država, občine		
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa			Država, občine		
Začetek ukrepa			2020		
Zaključek ukrepa			Ukrepi ne preneha		
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		/		
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/		
		nacionalni skladi in programi	/		
		EU skladi in programi	da		
		privatni viri		/	
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/		
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/		
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)				
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa			Število novih vzpostavljenih linij javnega prevoza, prilagojenih potrebam obiskovalcev. Vzpostavljeni sistemi mehke mobilnosti za obiskovalce. Število razvitih produktov.		

Št. ukrepa	B-H. 8	
Ime ukrepa	Upravljanje s turističnim obiskom	
Kratek opis ukrepa	Ključ za uspešno načrtovanje razvoja turizma je tudi aktivno upravljanje z obiskom. Kar pa narekuje: - vzpostavitev sistema za merjenje obstoječega turističnega obiska (večdnevni in enodnevni obiskovalci), - oceno nosilnih zmogljivosti destinacije, - aktivno upravljanje z obiskom, kar zagotavlja, da v destinacijah ne prihaja do preturizma.	
Področje ukrepanja	Razvoj trajnostnega turizma	
Instrument politike	Prilagajanje na podnebne spremembe	
Izvor ukrepa	MGRT v letu 2019 razvija sistem merjenja nosilnih zmogljivosti v različnih tipičnih destinacijah ter vzpostavitev modelov upravljanja z obiskom, ki jih lahko prevzamejo občine.	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občine/Zavodi za turizem	
Začetek ukrepa	2020	

Št. ukrepa		B-H. 8	
Ime ukrepa		Upravljanje s turističnim obiskom	
Zaključek ukrepa		2020	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		100.000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	da
	privatni viri		/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Merjenje turističnega obiska v občinah. Ocena nosilnih zmogljivosti. Razviti model upravljanja s turističnim obiskom za vse občine.	

1.2 PRILAGODITVENI UKREPI – (P)

1.2.1 GOZDARSTVO

Št. ukrepa			P-A. 1		
Ime ukrepa			Zamenjava drevesnih vrst v gozdovih		
Kratek opis ukrepa			Pri sanaciji gozdov, poškodovanih zaradi učinkov podnebnih sprememb (žled, podlubniki, požari, suše itd.) in pri rednem pomlajevanju gozdov se zagotovi sadnja drevesnih vrst, ki so bolj odporne na podnebne spremembe kot sedaj prisotne vrste. Pri tem gre predvsem za zamenjavo smreke z listavci ali bolj odpornimi iglavci. Izbor vrst za posamezna rastišča določi Zavod za gozdove, ki preskrbi tudi sadilni material. Lastniki gozdov zagotovijo izvedbo sadnje.		
Področje ukrepanja			Gozdarstvo		
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa			Lastniki gozdov, Zavod za gozdove		
Začetek ukrepa			2021		
Zaključek ukrepa			2030		
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV				
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/		
		nacionalni skladi in programi	/		
		EU skladi in programi	da		
	privatni viri		/		
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/		
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/		
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)				
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa			Hektari gozda z izvedenimi ukrepi sadnje.		

Št. ukrepa	P-A. 2.	
Ime ukrepa	Povezovanje lastnikov za boljše obvladovanje podnebnih tveganj povezanih z gozdovi	
Kratek opis ukrepa	Negativne posledice podnebnih sprememb vnašajo v gospodarjenje za gozdovi povečano stopnjo nepredvidljivosti, predvsem pri načrtovanju in izvedbi sečenj. Posamezni lastniki se težko odzovejo na potrebo po takojšnjem ukrepanju, kot je npr. ob izbruhu podlubnika, vetrolomu ali snegolomu. Zaradi tega je treba razviti mehanizme skupnega ali vzajemnega gospodarjenja z gozdovi v razpršenem lastništvu, s katerimi bo zagotovljena ustrezna zmogljivost za hitro ukrepanje ob ujmah, hkrati pa	

Št. ukrepa		P-A. 2.	
Ime ukrepa		Povezovanje lastnikov za boljše obvladovanje podnebnih tveganj povezanih z gozdovi	
		bo izboljšana tudi ekonomika rednega gospodarjenja. Primer dobre prakse na tem področju je Strojni krožek Bled.	
Področje ukrepanja		Gospodarstvo, razvoj podeželja	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Lastniki gozdov, Kmetijsko gozdarska zbornica, Strojni krožek Bled	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	da
	privatni viri		/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Število vključenih lastnikov gozdov, obseg skupnega poslovanja	

Št. ukrepa		P-A. 3	
Ime ukrepa		Zagotavljanje dolgoročne ekonomske trajnosti lastnikom prizadetim zaradi učinkov podnebnih sprememb	
Kratek opis ukrepa		Večje škode v gozdovih zaradi učinkov podnebnih sprememb imajo lahko dva negativna učinka na gospodarski položaj lastnika. Kratkoročno so stroški sanacije škode lahko bistveno višji, kot bi bili stroški rednih sečenj, kar zmanjša sicer pričakovani dobiček od prodaje lesa. Dolgoročno pa zmanjšanje lesne zaloge oziroma pomladitev gozda zmanjša letno količino lesa za redni posek, kar pomeni zmanjšanje rednih prihodkov iz gozda. S tem se za daljši čas poslabša gospodarski položaj lastnika. Cilj ukrepa je omiliti negativne gospodarske posledice za lastnike gozdov preko podpore za čim nižje stroške sanacije škod v gozdovih v povezavi s prejšnjim ukrepom in za zagotavljanje alternativnih virov dohodkov v času zmanjšane produktivnosti gozda. To je možno doseči z investicijami sredstev iz izrednih prihodkov v druge aktivnosti, zagotavljanjem plačil za ekosistemske storitve ali z vzajemnimi solidarnostnimi skladi.	
Področje ukrepanja		Gospodarstvo, razvoj podeželja	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Lastniki gozdov, Kmetijsko gozdarska zbornica, banke?	
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Število vključenih lastnikov, Obseg investiranih sredstev	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	da
	privatni viri		/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Število vključenih lastnikov gozdov, obseg skupnega poslovanja	

Št. ukrepa			P-A. 4		
Ime ukrepa			Krepitev odpornosti mladih gozdov		
Kratek opis ukrepa			V mladih gozdovih (mladje, gošča, letvenjak) naravnega izvora ali posajenih, se zagotovi rastišču primerna na podnebne spremembe odporna zmes drevesnih vrst. Izvedejo se prva redčenja v letvenjaki za povečanje stabilnosti in vitalnosti gozdnih sestojev. Ukrepi se izvajajo na podlagi gojitvenih načrtov, ki jih pripravi ZGS. Izvedbo zagotovijo lastniki.		
Področje ukrepanja			Gozdarstvo		
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa			Lastniki gozdov, Zavod za gozdove		
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV				
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/		
		nacionalni skladi in programi	/		
		EU skladi in programi	da		
	privatni viri		/		
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/ileto)		/		
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/		
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)				
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa			Hektari gozda z izvedenimi ukrepi nege mladih gozdov		

1.2.2 PROMET

Št. ukrepa	P-B. 1.	
Ime ukrepa	Prilagoditev infrastrukture: predori na gorskih območjih (P + B)	
Kratek opis ukrepa	Prometna infrastruktura bo vse bolj na udaru ujm, ki jih podnebne spremembe povzročajo, zato jo je treba prilagoditi. Gre za predore v gorskih območjih, viadukte na območjih pogostih poplav, vodoodporne sisteme podhodov in podzemnih sistemov (gre za vodotesnost pri vseh v primeru ujm). Na ta način povečamo odpornost prometnega sistema ter zmanjšamo škodo ob izostanku migracij v primeru vremenskih ujm. Aktivnosti: • popis odsekov, kjer pride v poštev taka gradnja • umestitev projektov v državno prometno in prostorsko politiko • priprava razpisov • izvedba investicij	

Št. ukrepa	P-B. 1.	
Ime ukrepa	Prilagoditev infrastrukture: predori na gorskih območjih (P + B)	
Področje ukrepanja	modalni premik k javnemu prevozu / preusmeritev modalnega sistema na hojo in kolesarjenje / delitev avtomobila / informacijske in komunikacijske tehnologije	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Država in občina	
Začetek ukrepa	2020,	
Zaključek ukrepa	Ukrep je kompleksen in ne preneha	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV	> 10 000 000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa
		nacionalni skladi in programi
		EU skladi in programi
	privatni viri	da
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)	/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)	/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)	
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Število območij s prilagojeno prometno infrastrukturo

Št. ukrepa	P-B. 2.	
Ime ukrepa	Načrti upravljanja obiska zavarovanih območij in drugih turističnih območij v gorskem svetu, saj bo pritisk poleti predvidoma večji (P + B)	
Kratek opis ukrepa	Gre sicer za integralen ukrep, a prometni pritiski na zavarovana (gorska območja) bodo zahtevali posebne načrte upravljanja z obiskom, ki vključuje podaljšano poletno sezono, spremenjeno zimsko sezono in večjo ranljivost gorskih območij zaradi podnebnih sprememb. Aktivnosti: • priprava načrtov upravljanja • izvedba načrtov upravljanja • stalni monitoring ter prilagoditev izvajanja načrtov upravljanja, če je treba	
Področje ukrepanja	modalni premik k javnemu prevozu / preusmeritev modalnega sistema na hojo in kolesarjenje / delitev avtomobila / informacijske in komunikacijske tehnologije	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Država in občina	
Začetek ukrepa	2020,	
Zaključek ukrepa	Ukrep je kompleksen in ne preneha	
	skupaj z DDV	> 10 000 000 EUR

Št. ukrepa			P-B. 2.
Ime ukrepa			Načrti upravljanja obiska zavarovanih območij in drugih turističnih območij v gorskem svetu, saj bo pritisk poleti predvidoma večji (P + B)
Ocena stroškov (€)	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	da
		privatni viri	/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa			Število območij z izvedenim načrtom upravljanja z obiskom

Št. ukrepa			P-B. 3.
Ime ukrepa			Optimizirati sistem obveščanja in opozarjanja
Kratek opis ukrepa			Sistemi opozarjanja in obveščanja v primeru naravnih nesreč in drugih dogodkov, povezanih s podnebnimi spremembami, so zelo pomembni. Z njimi uporabnike prometnega sistema dovolj zgodaj opozorimo na nevarnosti in druge neljube položaje v prometu. Tako se izognemo nesrečam, zastojem in čezmerni porabi energije in časa. Aktivnosti: - Povezava z obstoječimi sistemi (meteoalarm, sistem za opozarjanje pred naravnimi nesrečami, prometno informacijsko službo) - Vzpostavitev ter vzdrževanje platforme sistema obveščanja in opozarjanja pred vremenskimi ujumi
Področje ukrepanja			modalni premik k javnemu prevozu / preusmeritev modalnega sistema na hojo in kolesarjenje / delitev avtomobila / informacijske in komunikacijske tehnologije
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa			Država in občina
Začetek ukrepa			2020,
Zaključek ukrepa			Ukrep je kompleksen in ne preneha
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		Okoli 100 000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	da

Št. ukrepa		P-B. 3.
Ime ukrepa		Optimizirati sistem obveščanja in opozarjanja
	privatni viri	/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)	/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)	/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)	
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Število občin, vključenih v celovit sistem opozarjanja in obveščanja v primeru motenega prometnega sistema zaradi vremena

Št. ukrepa		P-B. 4.
Ime ukrepa		Sistem potujočih pisarn (delo na vlaku/avtobusu) (B + P)
Kratek opis ukrepa		Oblikovanje sistema delujočih pisarn na vlaku ali avtobusu zmanjša enotni pritisk jutranje in popoldanske prometne konice. Ljudje del delovnih obveznosti opravijo na avtobusu ali vlaku, ki ima urejen brezžičen dostop do interneta. Skrajša se potovalni čas, zmanjša se poraba energije, poveča se izkoriščenost potovalnega časa in konkurenčnosti JPP Aktivnosti: • prenova zakonodaje na področju, ki ureja delovno okolje in pogoje dela; • stimulativni ukrepi za tiste delodajalce, ki gredo med prvimi v shemo uvedbe potujočih pisarn; • priprava razpisov za prenovo sredstev JPP ali nakup novih, ki omogočajo delo med vožnjo;
Področje ukrepanja		preusmeritev na javni prevoz / informacijske in komunikacijske tehnologije
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Država in občina
Začetek ukrepa		2020
Zaključek ukrepa		Ukrepi ne preneha
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV	
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa
		nacionalni skladi in programi
		EU skladi in programi
	privatni viri	
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)	
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)	

Št. ukrepa	P-B. 4.	
Ime ukrepa	Sistem potujočih pisarn (delo na vlaku/avtobusu) (B + P)	
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)	
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa	Delež vlakov z urejenim dostopom do interneta Delež avtobusov z urejenim dostopom do interneta Delež potnikov, ki koristi storitve potujoče pisarne	

Št. ukrepa	P-B. 5.	
Ime ukrepa	Prilagojeni delavnik v času vročinskih valov (P + B)	
Kratek opis ukrepa	Zlasti ljudje, ki izvajajo delo na prostem (gradbena dela, kmetije, gozdarji, ..) lahko v času najhujše vročine občutijo zdravstvene težave, povezane z vročinskim stresom Aktivnosti: Prenova zakonodaje na področju, ki ureja delovno okolje in pogoje dela ter varstvo in zdravje pri delu;	
Področje ukrepanja	drugo	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Država in občina	
Začetek ukrepa	2020	
Zaključek ukrepa	Ukrep ne preneha	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV	/
	lastna sredstva lokalnega organa	/
	nacionalni skladi in programi	/
	EU skladi in programi	da
	privatni viri	/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)	/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)	/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)	
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa	Delež delovnih mest z možnostjo prilagojenega delavnika v času vročinskih valov	

Št. ukrepa	P-B. 6	
Ime ukrepa	Uvedba fleksibilnega delavnika in delo na domu (P + B)	
Kratek opis ukrepa	Oblikovanje fleksibilnega delavnika omogoča manjši prometni pritisk v jutranji in popoldanski prometni konici, delo na domu pa omogoča manj voženj na delo in lažje prenašanje vročinskega stresa, saj ljudje v času največje vročine niso na cesti, niti niso nujno v delovnem procesu. Aktivnosti:	

Št. ukrepa		P-B. 6	
Ime ukrepa		Uvedba fleksibilnega delavnika in delo na domu (P + B)	
		prenova zakonodaje na področju, ki ureja delovno okolje in pogoje dela.	
Področje ukrepanja		informacijske in komunikacijske tehnologije	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		država in občina	
Začetek ukrepa		2020,	
Zaključek ukrepa		Ukrep ne preneha	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		Prenova voznega parka železnic (> 100 000 000 EUR) Sicer nekaj 10 000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	da
	privatni viri		/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		delež delovnih mest z možnostjo fleksibilnega delavnika	

Št. ukrepa		P-B. 7	
Ime ukrepa		Rekonstrukcija infrastrukture, da bo bolj prilagojena (manj ranljiva) na ekstremne vremenske dogodke (P + B)	
Kratek opis ukrepa		Celotno prometno infrastrukturo bo potrebno prilagoditi novim podnebnim razmeram – poudarek na prepustih, mostovih, infrastrukturi v strmem terenu, ob rekah, ... Aktivnosti: - Inventarizacija problematičnih odsekov - Priprava razpisov za izvedbo projekta - Izvedba projektov - Vzdrževanje infrastrukture	
Področje ukrepanja		optimizacija cestnega omrežja in druge infrastrukture	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Država in občina	
Začetek ukrepa		2020,	
Zaključek ukrepa		Ukrep ne preneha	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		100 000 0000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	/

Št. ukrepa	P-B. 7	
Ime ukrepa	Rekonstrukcija infrastrukture, da bo bolj prilagojena (manj ranljiva) na ekstremne vremenske dogodke (P + B)	
	EU skladi in programi	da
	privatni viri	/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)	/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)	/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)	
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		- dolžina infrastrukture, prilagojene na ujme - delež infrastrukture, prilagojene na ujme

1.2.3 TURIZEM

Št. ukrepa		P-C. 1	
Ime ukrepa		Priprava priporočil za prilagajanje na podnebne spremembe za turistična gospodarstva	
Kratek opis ukrepa		Podnebne spremembe pomembno vplivajo na ustrezno načrtovanje razvoja turizma. Zato je ključno, da občine razumejo, kaj napovedane podnebne spremembe pomenijo zanje. Na osnovi predvidenih podnebnih sprememb na območju gorenjske regije se oblikuje analiza ter priporočila za posamezne občine. Občine na osnovi teh priporočil pripravijo konkretne ukrepe v sodelovanju s turističnimi gospodarstvi. Izvajajo osveščanje za turistično gospodarstvo.	
Področje ukrepanja		Razvoj trajnostnega turizma	
Instrument politike		Prilagajanje na podnebne spremembe	
Izvor ukrepa		Občine	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Lokalna energetska agencija Gorenjske, ponudniki	
Začetek ukrepa		2019	
Zaključek ukrepa		2020	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		20.000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	da
	privatni viri		/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Izvedena analiza ter oblikovana priporočila.	

Št. ukrepa			P-C. 2		
Ime ukrepa			Izvajanje tehnoloških in vedenjskih prilagoditvenih strategij		
Kratek opis ukrepa			Najnujnejše tehnološke in vedenjske prilagoditvene strategije so vezane zlasti na zimskošportni turizem. Nekaterne tehnološke prilagoditvene strategije se na gorenjskih smučiščih že izvajajo. Gre zlasti za obdelavo terena smučarskih prog, posodobitve žičniške infrastrukture ter postavitve sistemov umetnega zasneževanja. Med vedenjske prilagoditvene strategije sodijo večja operativnost dela (večja intenzivnost v časovno krajši sezoni, koncentriranje naprav za zasneževanje na le nekaterih progah, nočna smuka ...), finančni instrumenti in novi poslovni modeli zimskošportnih središč. Z ukrepi se zagotovi konkurenčnost turističnih destinacij kljub poslabšanju naravnih pogojev zaradi podnebnih sprememb (Vrtačnik Grabas, 2008).		
Področje ukrepanja			Razvoj trajnostnega turizma		
Instrument politike			Prilagajanje na podnebne spremembe		
Izvor ukrepa			Občine		
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa			Občine, ponudniki, zimskošportna središča		
Začetek ukrepa			2019		
Zaključek ukrepa			Ukrep ne preneha		
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		40.000 EUR (izdelava strategije)		
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/		
		nacionalni skladi in programi	/		
		EU skladi in programi	da		
		privatni viri		/	
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/		
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/		
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)				
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa			Število in uspešnost izvedenih tehnoloških in vedenjskih prilagoditvenih ukrepov..		

Št. ukrepa	P-C. 3	
Ime ukrepa	Dodatna / alternativna ponudba zimskošportnih središč	
Kratek opis ukrepa	Ukrep spodbuja razvoj trajnostnega turizma in pripomore k prilagajanju na podnebne spremembe na način, da z izvedbo analiz ter oblikovanjem priporočil omogoča širjenje zimske turistične ponudbe, uveljavljanje alternativne ponudbe zimskošportnih centrov ter uvajanje dodatnih oziroma dopolnilnih aktivnosti pozimi. Pomemben je tudi poudarek na celoletnem turizmu na območjih, kjer sicer prevladuje smučarski turizem, na primer z uvajanjem	

Št. ukrepa	P-C. 3	
Ime ukrepa	Dodatna / alternativna ponudba zimskošportnih središč	
	dopolnilnih turističnih atrakcij, kot so poletno sankanje, pohodništvo, kolesarski in adrenalinski parki, terme, plezalne stene, kakovostna kulinarična ponudba ipd.	
Področje ukrepanja	Razvoj trajnostnega turizma	
Instrument politike	Prilagajanje na podnebne spremembe	
Izvor ukrepa	Občine, zimskošportna središča	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa	Občine, zimskošportna središča	
Začetek ukrepa	2019	
Zaključek ukrepa	Ukrep ne preneha	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV	Opredli glede na posamezni ukrep
	javni viri	
	lastna sredstva lokalnega organa	/
	nacionalni skladi in programi	/
	EU skladi in programi	da
	privatni viri	/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)	/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)	/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)	
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Količina, kakovost ter obiskanost dodatne ponudbe in aktivnosti zimsko-športnih središč.

Št. ukrepa	P-C. 4	
Ime ukrepa	Opustitev smučarskega turizma in preusmeritev na drugo turistično ponudbo	
Kratek opis ukrepa	Tveganja zaradi podnebnih sprememb bodo za smučišča v prihodnje največja, zato bodo zlasti pri tem segmentu zimskega turizma potrebni najbolj koreniti ukrepi. Eden od njih je lahko tudi opustitev in prestrukturiranje smučarskega turizma, ki zajema predvsem preusmeritev v druge dejavnosti in oblike rekreacije na prostem, ki niso neposredno odvisne od snežne odeje. Ukrep je relevanten predvsem za nižje ležeča smučišča, ki v prihodnje ne bodo več donosna, saj bodo stroški njihovega obratovanja zaradi neugodnih naravnih razmer postajali previsoki glede na prihodke. Širjenje in izgradnja novih sistemov umetnega zasneževanja ne predstavlja trajnostnega oziroma dolgoročno vzdržnega ukrepa, saj povečuje pritiske na okolje, porabo vode in porabo energije.	
Področje ukrepanja	Razvoj trajnostnega turizma	
Instrument politike	Prilagajanje na podnebne spremembe. Analize ranljivosti in tveganja. Opredelitev strategije trajnostnega turizma za zimsko-športna središča.	

Št. ukrepa		P-C. 4	
Ime ukrepa		Opustitev smučarskega turizma in preusmeritev na drugo turistično ponudbo	
Izvor ukrepa		Država, občine in zimsko-športna središča	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Občine, ponudniki (zimsko-športna središča)	
Začetek ukrepa		2019	
Zaključek ukrepa		Ukrep je dolgoročen in postopen	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		/
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	da
	privatni viri		/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Uspešno prestrukturiranje smučarskega turizma in nadomestitev z drugo turistično ponudbo.	

Št. ukrepa		P-C. 5	
Ime ukrepa		Podpora novim poslovnim modelom	
Kratek opis ukrepa		Novi poslovni modeli naj se osredotočajo na raznovrstne oblike turistične ponudbe s poudarkom na celoletni ponudbi. Ta je namreč pozitivna z vidika ekonomskih učinkov, saj zagotavlja stalna delovna mesta in uspešnejše poslovanje. Poslovni modeli naj vključujejo uvedbo novitet in inovativnih pristopov v turizmu, nove investicije v turistično infrastrukturo, prilagajanje turistične ponudbe individualnim željam gostov (na primer tistim, ki potujejo sami) ter preiščljene (ne omejevalne) pristope formalnega integriranja spletnih oziroma digitalnih platform za ponujanje in koriščenje namestitvenih kapacitet, kot je Airbnb.	
Področje ukrepanja		Razvoj trajnostnega turizma	
Instrument politike		Prilagajanje na podnebne spremembe	
Izvor ukrepa		Država, občine	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Država, Slovenska turistična organizacija, občine, ponudniki	
Začetek ukrepa		2019	
Zaključek ukrepa		Ukrep ne preneha	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		/
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	/

Št. ukrepa		P-C. 5
Ime ukrepa		Podpora novim poslovnim modelom
	EU skladi in programi	da
	privatni viri	/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)	/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)	/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)	
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Povečan delež raznovrstne turistične ponudbe, število, inovativnost in učinkovitost novih poslovnih modelov na področju turizma.

Št. ukrepa		P-C. 6	
Ime ukrepa		Izvedba raziskave o turističnem povpraševanju	
Kratek opis ukrepa		Raziskava bi zajemala analizo turističnega povpraševanja (anketna raziskava med turisti, ki obiskujejo Gorenjsko), ki bi med drugim povedala več o turistih in o tem, zakaj sploh prihajajo. Koristila bi tudi raziskava med ponudniki, ki bi obravnavala še njihov zorni kot. Na podlagi rezultatov bi bilo mogoče predlagati konkretne ukrepe za posamezne turistične destinacije, predvsem v obliki vedenjskih prilagoditvenih strategij.	
Področje ukrepanja		Razvoj trajnostnega turizma	
Instrument politike		Prilagajanje na podnebne spremembe	
Izvor ukrepa		Občine	
Odgovorni organ/telo za izvedbo ukrepa		Občine, Slovenska turistična organizacija, ponudniki	
Začetek ukrepa		2019	
Zaključek ukrepa		2020	
Ocena stroškov (€)	skupaj z DDV		20.000 EUR
	javni viri	lastna sredstva lokalnega organa	/
		nacionalni skladi in programi	/
		EU skladi in programi	da
	privatni viri		/
Ocene v letu 2020	prihranki energije (MWh/leto)		/
	proizvodnja energije iz obnovljivih virov (MWh/leto)		/
	zmanjšanje CO ₂ (t CO ₂ /leto)		
Kazalnik za merjenje uspešnosti izvajanja ukrepa		Rezultati raziskave, ki bi pripomogli pri določanju konkretnih ukrepov oziroma vedenjskih prilagoditvenih strategij	